

Tiltaksplanene for villreinområdene

Karen Lone, «Villrein, ferdsel og allemannsretten» seminar, NMBU 22.april 2024

Tiltaksplaner

I 2022 fikk seks av ti nasjonale villreinområder rødt lys etter kvalitetsnormen for villrein områdene. Arbeidet med dette skal gjøres gjennom såkalte tiltaksplaner. I første omgang Setesdal Austhei, Hardangervidda, Nordfjella, Rondane, Snøhetta og Knutshø.

Klima- og miljødepartementet har nå fått overlevert seks utakt til tiltaksplaner fra Miljødirektoratet. Statsforvalterne for disse områdene, med Norsk villreinsenter som sekretariat. [De øvrige villreinområdene](#) tiltaksplaner for disse områdene.

Last ned utkast til tiltaksplan for

[Snøhetta](#)

[Knutshø](#)

[Rondane](#)

[Nordfjella](#)

[Hardangervidda](#)

[Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei](#)

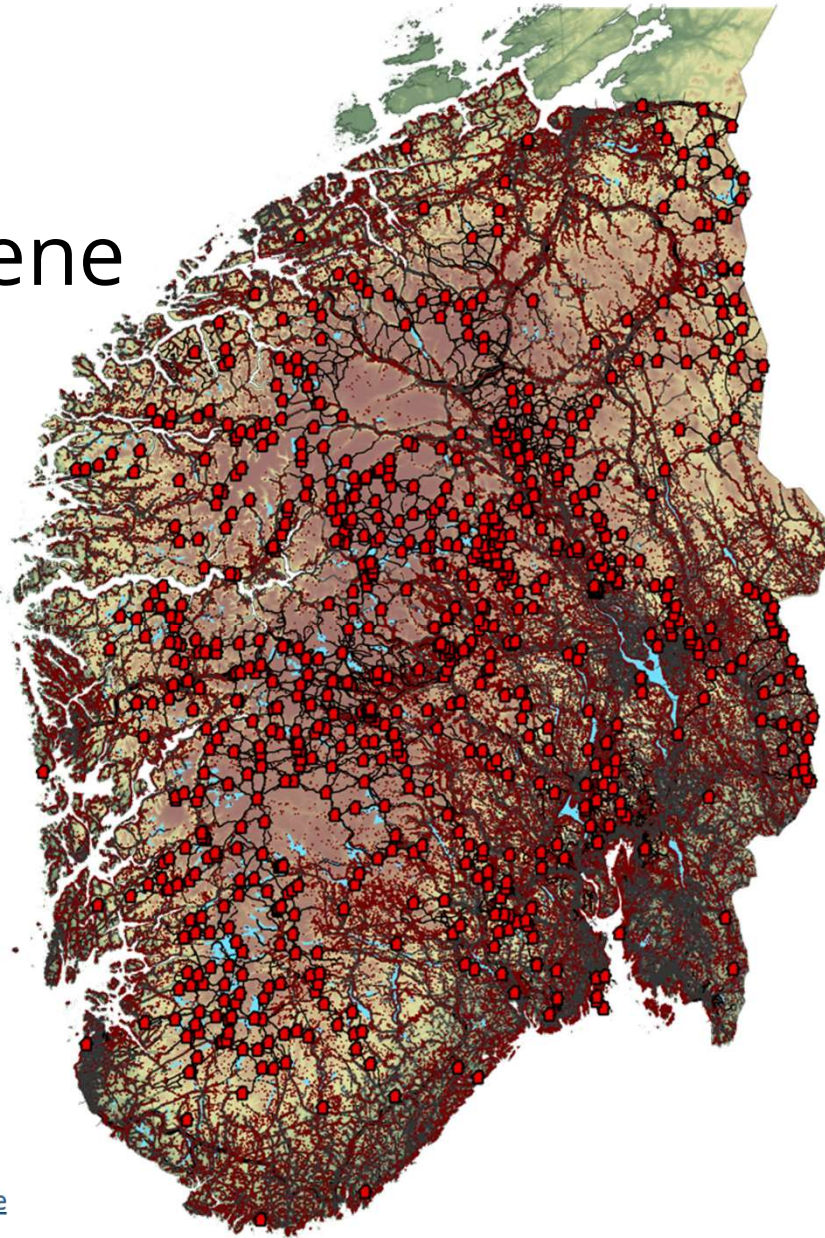
- Statsforvalterne leverte sine utkast til planer 1.des 2023
- Miljødirektoratet sendte videre til KLD med vår anbefaling 20. desember 2023
- [Villrein.no/tiltaksplaner](https://villrein.no/tiltaksplaner)

Tiltaksplaner er et rammeverk for samordnet innsats på tvers av sektorer for å bedre tilstanden i det enkelte villreinområdet

Endringer i leveområdene for villrein:

FØR INDUSTRIELL REVOLUSJON

SISTE HUNDRE ÅR:

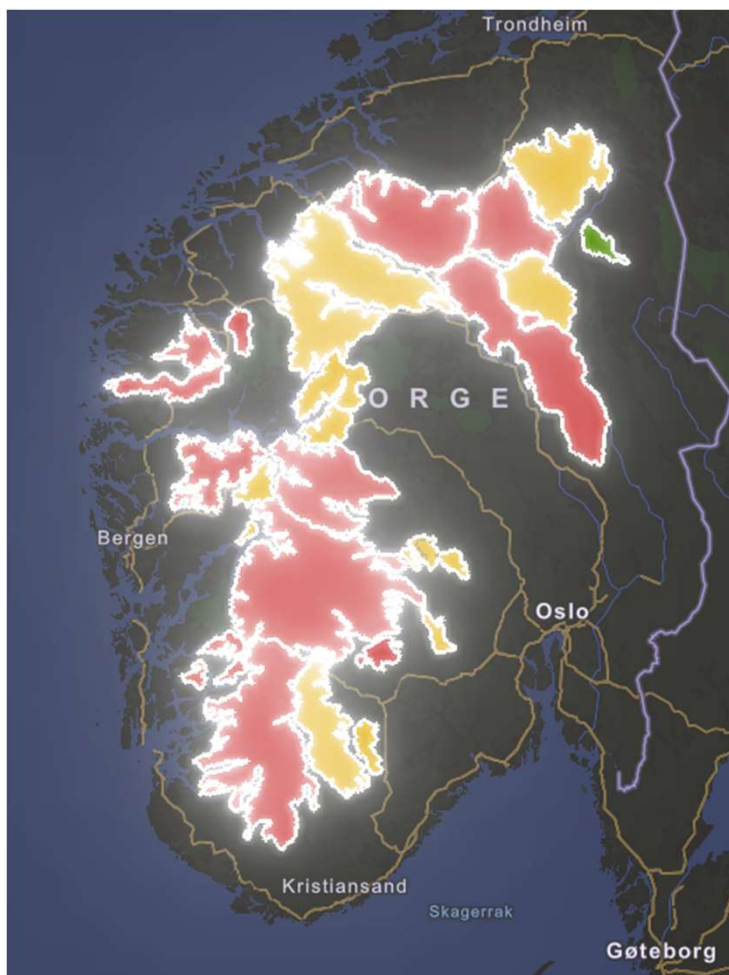
- Hovedveger
- Jernbanelinjer
- Kraftutbygginger
- Kraftlinjer
- Mindre veger
- Turisthytter
- Private hytter
- Merkede stier
-

**Leveområdene for villrein
fragmenteres**

Kvalitetsnorm for villrein

Fastsatt ved Kgl.Res. i 2020, med hjemmel i Naturmangfoldloven § 13

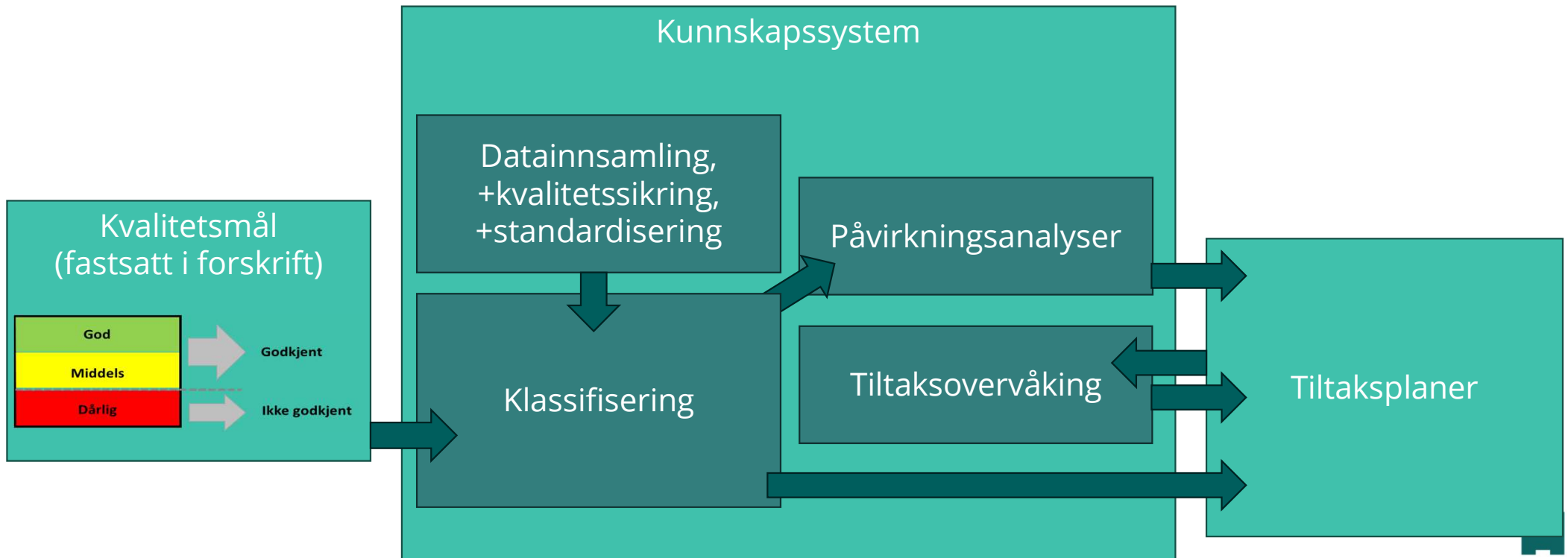
De ti nasjonale villreinområdene ble klassifisert av ekspertgruppe våren 2022, de øvrige 14 områdene i 2023

- Deretter full klassifisering hvert 4.år

→ Har utløst arbeid med tiltaksplaner for 7 nasjonale villreinområder

Kvalitetsnormen for villrein

Artikkel 5. Tiltaksplaner

«Blir en fastsatt kvalitetsnorm for villrein i et villreinområde ikke nådd, eller er det fare for dette, bør Klima- og miljødepartementet i samråd med andre berørte myndigheter utarbeide en plan for hvordan kvaliteten likevel kan bli nådd. Slike planer skal avveies mot hensynet til igangværende virksomhet av stor samfunnsmessig betydning i området.»

Hva er gjort - prosess

- Regjeringa varsla arbeide med tiltaksplaner og stortingsmelding, og miljøforvaltninga fikk i oppdrag å lage utkast til planer.
- Statsforvalterene ledet arbeidet med utkastene, med bred involvering i prosjektgruppe og arbeidsgrupper
- En faglig begrunnet leveranse, som bruker kunnskapsgrunnlaget og følger utredningsinstruksen for å identifisere effektive og realistiske tiltak

Miljødirektoratets anbefaling til KLD

- Imponert over prosessene som er gjennomført, og arbeidet statsforvalteren, Norsk villreinsenter og alle deltagere har lagt ned og det de har fått til (på tiden de hadde)
- Vi pekte på sentrale tema for tiltak på tvers av planforslagene:
 - Forstyrrelse fra ferdsel,
 - motorferdsel på vei og i utmark,
 - restaurering og store infrastruktur prosjekter,
 - Sti og hytte-nett,
 - bedre arealforvaltning og stans i utbygging,
 - beitedyr og sjukdomsspredning,
 - uheldige effekter av jakt.

6 ting vi må gjøre for å redde villreinen

De aller siste villreinene i Europa er her i Norge. Og de sliter. Skal vi bevare villreinen for framtida, må vi som samfunn gjøre noen grep.

Miljødirektoratet

Nå haster det å hjelpe villreinen.
Her er noe av det som må til:

1. Stoppe utbygging

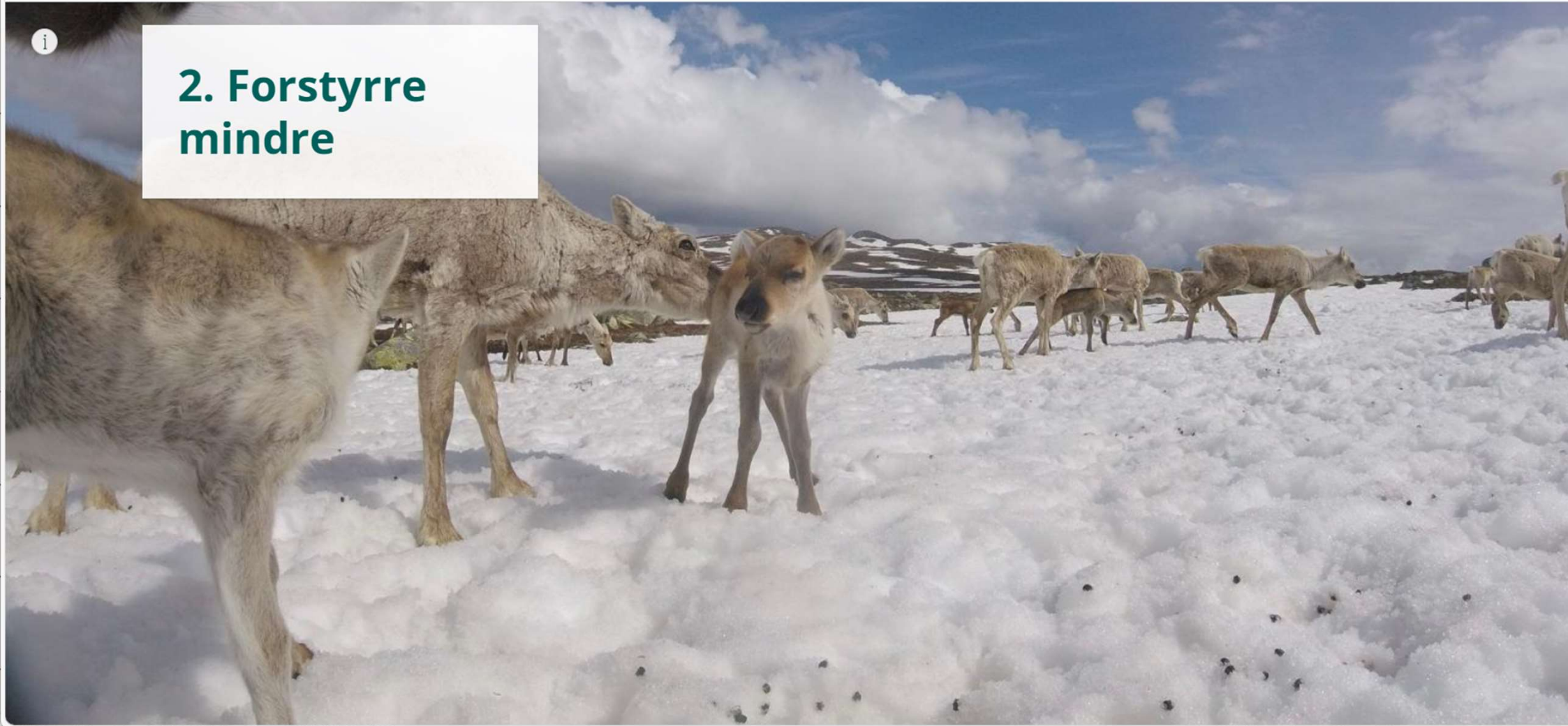

Bygging i fjellet, slik som hyttefelt og veier, har tatt mer og mer av fjellet.

2. Forstyrre mindre

Samlet blikk og analyse – virke på tvers av sektorer og virkemidler

- Vurdere alternative tiltak opp mot hverandre, men også vurdere effekten av hvordan tiltakene virker sammen
- Tiltakspakker – bl.a. når effekten forventes å avhenge av at flere tiltak gjennomføres.
- Identifisere enkelt-tiltak som kan ha stor effekt
- Kunnskapsgrunnlaget er ikke perfekt, men godt. Sammenlignet med andre truede arter har vi enormt med kunnskap om hva som er utfordringene og kan peke på sannsynlige sammenhenger og tiltak vi tror vil ha effekt.
- Samlet belastning – men i revers.

Miljødirektoratets anbefaling til KLD

- Formålet med tiltaksplanene er å finne effektive tiltak eller tiltakspakker som vil forbedre tilstanden for villrein.
- Effekt for villreinen er hovedkriteriet. Heftige forslag? Erkjennelse av at effektive tiltak vil ha konsekvenser.
- Tiltakene er vurdert opp mot hverandre og sett i sammenheng. Dette er viktig fordi effekten av enkelttiltak typisk vil avhenge av hvilke andre tiltak som gjennomføres.
- De samfunnsøkonomiske vurderingene er noe ufullstendige. Et krevende tema og tidsbegrensning. Det er gjort avveininger og enkle kost-nytte vurderinger i de enkelte områdene.

Prosesser hos KLD...

- KLD eier videre prosess, som også inkluderer politisk involvering og prioriteringer.
- Når de fastsettes blir de regjeringens tiltaksplaner.
- KLD har sagt at de vil sende planene på høring, og at de fastsettes tidligst i 2025. Vi forventer at KLD bearbeider utkastene til tiltaksplaner før de sendes på høring.
- Noen av utkastene til tiltaksplaner har med innspill til nasjonal politikk, som er å anse som innspill til Stortingsmeldinga for villrein, eller andre beslutninger som tas på et nasjonalt nivå.

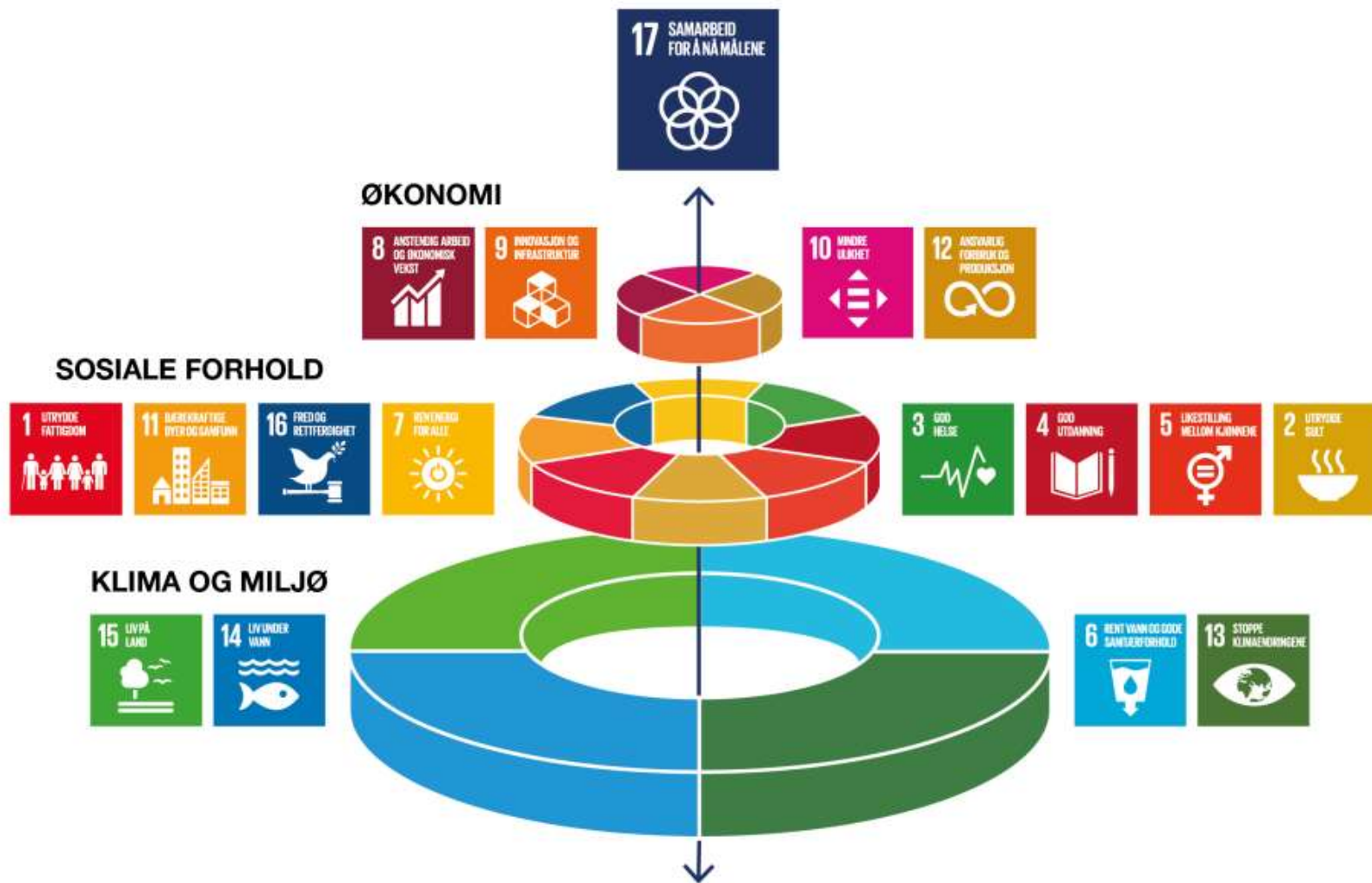
Oppfølging av tiltaksplanene på kort og lengre sikt

- Fram til noe vedtas har utkasta som er leverte status som FORSLAG, og er et godt faggrunnlag.
- «Der kunnskapsgrunnlaget, forståelsen og dialogen er etablert, og regelverket er på plass, mener Miljødirektoratet at aktørene må begynne å jobbe med tiltak allerede nå.»
- I Stortingsmeldingen omtales også endel føringer: det skal være rask oppfølging når planene vedtas, at Miljødirektoratet skal ha et koordineringsansvar overfor sektorene og deres oppfølging, og at planene skal revideres minst hvert åttende år.

Tiltaksplaner er et rammeverk for samordnet innsats på tvers av sektorer for å bedre tilstanden i det enkelte villreinområdet

MI
EM